

Список використаних джерел:

1. Мазепа В.І. Художня реальність в складі культури // Мистецтво: художня реальність і утопія. – К., 1992.
2. Нечитайло Г.А. Інтерпретація образу людини у портретному жанрі європейського живопису початку ХХІ століття // Молодий вчений. – 2018. – № 5. – С. 161–166.

Кравченко С.О.

студент,

Науковий керівник: Гарбузенко Л.В.

кандидат педагогічних наук, доцент,

*Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка*

КАРТИННІСТЬ І КОНКРЕТНІСТЬ У СТВОРЕННІ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ

Художня діяльність людини є наслідком сприйняття навколишнього середовища, засобом емоційного вираження та власного ставлення до проблем дійсності. Митець, який хоче донести своє індивідуальне бачення, повинен на високому рівні оволодіти різноманітними прийомами вираження, навчитися маніпулювати засобами, що зроблять твір мистецтва виразним та красномовним. У цьому питанні варто розглянути художній образ як форму відображення навколишнього середовища у мистецтві та проаналізувати значення дотримання його характерних особливостей, зокрема картинності та конкретності у створенні образу.

У науковій літературі образ трактують з різних сторін вивчення, значення образу об'єднує у собі положення психології, філософії, семіотики і естетики. До вивчення образу як категорії образотворчого мистецтва звертаються О. Голубєва, Т. Серікова, О. Чепурова, О. Кириченко. Про засоби вираження художнього образу існує ряд наукових робіт, проте аспект вивчення основних особливостей художнього образу є невичерпаним.

Художній образ є одним із видів образу. Він постає як засіб передачі світовідчуття художника, емоційного ставлення до навколишнього середовища, що відбивається у використанні однозначних символів і знаків, метафоричних маніпуляцій, які людина трактує відповідно до усталених понять, сприймає інформацію, яку виражає художник у своєму творі [1]. Митець має можливість використовувати символ у вираженні свого сформованого образу, що має прихований зміст, вимагає від глядача детальніше «вчитатися» у побудову твору [2, с. 13]. Художнику, що створює художній образ варто враховувати сприймання аудиторії, суспільну картину світу, аби використати ті знаки і символи, що залишатимуться однозначними і влучними у розкритті теми впродовж тривалого часу [3, с. 78].

Символи та знаки, що передають художній образ, мають властивість втрачати своє первинне значення, надавати твору нового смислового тлумачення, від чого змінюється і саме сприйняття художнього образу.

Художній образ, перед своїм матеріальним втіленням, проходить три стадії реалізації. Першою з них є поява образу в свідомості художника, своєрідний праобраз ідеї, художнього вимислу. Надалі, відбувається творчий пошук художника, збір інформації, необхідної для реалізації задуму, робота з композицією та кольором твору. Третім кроком є власне сприйняття художнього твору та його образу глядачами: інтерпретація самим автором, аналіз та критика фахівців і чуттєве ставлення загальної аудиторії [5]. Поєднання думки всіх учасників сприймання художнього образу дає розуміння у якій мірі було виконано завдання у передачі емоційного ставлення художника.

Мистецтвознавці виокремлюють такі основні принципи у формуванні і вираженні художнього образу на полотні: картинність, конкретність, художній вимисел, естетичне значення [1]. Ці характеристики відносять не лише до категорії образотворчого мистецтва, а й у літературній сфері.

Категорії картинності й конкретності варто розглядати як взаємозалежні, оскільки конкретність образу є складовою у створенні його картинності. Конкретність художнього образу дає змогу робити його пізнаваним, унікальним, таким чином передати загальне через типове. Така особливість вимагає від художника виконати роботу у пошуку найбільш вдалих і красномовних елементів композиції, що, підпорядковуючись один одному, створюють враження від образотворчого твору. В пейзажі конкретність виражається у зображенні неповторних рис природи, яскраві риси ландшафту тощо. Портрет у своїй конкретності показує індивідуальність людини, розкриваючи внутрішній світ, передаючи її реакцію на події та умови в рамках, що ставить художник. Конкретність дозволяє сприймати образ однозначно, допомагає глядачеві знайти посил митця, не звертаючи свою увагу на другорядні елементи композиції [2, с. 14].

Художній вимисел у образі виражається у доцільній естетичній формі, втілює вимоги до художнього твору, що полягають у виразності і видовищності образу, його ефектність та яскравість. Ці умови реалізують при дотриманні картинності зображення.

У підтримці загального художнього образу художник може маніпулювати засобами виразності, коригувати їх застосування з метою об'єднати зміст і художню форму зображення. Розгляньмо одну із визначних картин Д. Веласкеса «Здача Бреди» (1634–1635 рр.). Робота є яскравим прикладом, коли композиційна будова відіграє не останню роль у передачі і підтримці художнього образу та картинності полотна. Художник, не зважаючи на значну наповненість формату людськими фігурами, що створюють масив натовпу, зумів за допомогою композиційного вирішення передати повітряний простір, показати образ подій, що стали наслідком битви. Таким чином проявляється естетичне значення образу, від споглядання якого у глядачів постають емоції і враження, які намагався викликати автор [4, с. 183]. Варто зазначити, що

митець, ставлячи на перше місце передачу емоційного ставлення може не лише віртуозно маніпулювати правилами, прийомами і засобами в композиції, а й також порушувати їх у власних цілях. Наприклад, у роботі «Дама з лорнеткою» (1917 р.) О. Осмьоркін використовує перспективну побудову, але дозволяє собі незначні відхилення для підтримання особливої атмосфери кав'ярні і підтримання образу самотньої дами за столом.

Звідси робимо висновок, що художній образ є стержнем будь-якої творчої роботи, зв'язком між баченням художника та розумінням його з боку глядачів. Художній образ, що виникає в голові митця – це як праїдея готового шедевра, що проходить певний шлях від свого нечіткого уявлення до творчих шукань та становлень, і перероджується у готовий мистецький твір, що вражає не лише з технічної сторони, а й із емоційної. Для досягнення потрібного результату, художник має враховувати і реалізувати всі особливості даного образу у своїй роботі, зробивши його картинним, конкретним, узагальненим, емоційно насиченим, що досягається завдяки ретельному підбору матеріалу, використанню різноманітних засобів вираження. За умови виконання даних вимог, ми можемо робити висновки про емоційну та естетичну цінність художнього твору, сприймати його як явище вираження творчості і унікальності художньої діяльності людини.

Список використаних джерел:

1. Голубева О.Л. Основы композиции. – М. : Изобраз. искусство, 2001. – 120 с.
2. Демин Г.С. Возникновение и развитие художественного образа в социокультурном контексте: автореферат дис. ... канд. филос. наук. Тюмень, 2012. – 24 с.
3. Кириченко О. Категорія художнього образу як проблема естетичного освоєння світу в процесі творчої діяльності студентів художньо-графічного відділення // Наукові записки, випуск № 147. – С. 77–81.
4. Максименко Ю., Синенький Д. Теоретичні засади пізнання художнього образу // Психологія і суспільство. – Тернопіль : ТНЕУ, 2009, № 4. – С. 181–185.
5. Салій В. Сутність художнього образу та особливості його прояву у музичному мистецтві // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2013. – Вип. 5. – С. 126–133.

Маносян Є.А.

бакалавр,

Київський університет імені Бориса Грінченка

ЖИВОПИС ЯК ЕЛЕМЕНТ ІНТЕР'ЄРУ

Протягом багатьох століть існує тенденція прикрашати свій будинок живописом. Картини перетворилися в модну деталь інтер'єра будинків з тієї пори, як образотворче мистецтво вийшло за межі церковного стилю і перетворилося на предмет розкоші. Стіни замків стали прикрашати фамільними портретами, вишуканими натюрмортами, пейзажами і сценами полювання. Портрет написаний відомим художником, що зображував господаря у